

Lietuvos Respublikos Seimui

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

VALSTYBINIO AUDITO IŠVADA

DĖL 2024 M. VALSTYBĖS ATASKAITŲ RINKINIO

2025 m. gegužės 15 d. Nr. FAE-2

Vilnius

SĄLYGINĖ NUOMONĖ DĖL VALSTYBĖS METINIŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO

Mes atlikome 2024 metų valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinio, kurį sudaro metinė finansinės būklės, metinė veiklos rezultaty, metinė pinigų srautų, metinė grynojo turto pokyčių ataskaitos ir metinių finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, auditą.

Mūsų nuomone, išskyrus mūsų išvados skyriuje „Pagrindas pareikšti sąlyginę nuomonę dėl valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinio“ apibūdintų dalykų poveikį, 2024 metų valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinys parodo tikrą ir teisingą įtrauktą į valstybės grupę viešojo sektoriaus subjektų 2024 m. gruodžio 31 d. finansinę būklę, 2024 metų veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

PAGRINDAS PAREIKŠTI SĄLYGINĘ NUOMONĘ DĖL VALSTYBĖS METINIŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO

Nustatėme finansinės būklės ir grynojo turto pokyčių ataskaitų duomenų reikšmingų iškreipimų, kuriuos lėmė iškreipimai žemesniojo konsolidavimo lygio viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkiniuose, 45-iems (iš 504) audituotiems subjektams teikti pastebėjimai (detali informacija pateikta ataskaitos 1 skyriuje, 1 lentelėje):

- 1) 2 463,01 mln. Eur medynų ir 695,54 mln. Eur miško žemės duomenų teisingumo, atitinkamai 1 969,51 mln. Eur rezervų ir 1 210,09 mln. Eur sukaupto deficito, negalime patvirtinti dėl apskaitos informacijos trūkumų apskaitant miško žemę ir medynus Aplinkos ministerijoje;
- 2) 1 803,15 mln. Eur sukaupto perviršio teisingumo negalime patvirtinti, nes Nacionalinė žemės tarnyba negalėjo pagrįsti suformuotų žemės sklypų įsigijimo savikainos ir vertės pokyčio;
- 3) 1 434,23 mln. Eur (100 proc.) mineralinių išteklių ir tokios pat rezervų vertės teisingumo negalime patvirtinti, nes Lietuvos geologijos tarnyba 2024 m. jos neperskaičiavo: ataskaitose liko praėjusio audito metu nustatytų klaidų,

nejvertintas mineralinių išteklių panaudojimas 2024 m., neįtraukti naujai aprobuoti mineraliniai ištekliai;

- 4) 463,54 mln. Eur muziejinių vertybių duomenų teisingumo patvirtinti negalime, nes muziejai neturi visų turimų vertybių analitinių apskaitos registru, muziejinės vertybės neinventorizuotos;
- 5) 107,74 mln. Eur turto, 88,90 mln. Eur pagrindinės veiklos sąnaudų teisingumo patvirtinti negalime, nes keturių viešojo sektoriaus subjektų finansinės apskaitos tvarkymo procesai ir ūkinių operacijų registravimas neatitinka Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų reikalavimų arba neužtikrinamas atsakingas turto ir finansų valdymas įstaigoje.

Mes manome, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami sąlyginei nuomonei dėl valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinio pagrįsti.

KITI DALYKAI DĖL VALSTYBĖS METINIŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO

Atkreipiame dėmesį į pastebėjimus, kurie neturi įtakos nuomonei, tačiau yra svarbūs.

Valstybės metinių finansinių ataskaitų rinkinį Finansų ministerija parengia viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje konsolidavusi viešojo subjekto į šią sistemą pateiktus duomenis. Į sistemą teikiamų duomenų patikimumui ir teisingumui užtikrinti numatytos sąlygos – pirmiausia vadovas turi pasirašyti finansinių ataskaitų rinkinį ir tik po to šie pasirašyto rinkinio duomenys pateikiami į minėtą sistemą. Finansinė atskaitomybė sudaroma pagal suvestinį finansinės apskaitos registrą – didžiąją knygą, jos sąskaitų apyvartas ir likučius, todėl ji turi būti parengta iki finansinių ataskaitų rinkinio sudarymo ir uždaroma kartu su rinkinio parengimu, t. y. didžiosios knygos uždarymas yra baigiamasis finansinių ataskaitų parengimo procesų veiksmas. Didžiosios knygos uždarymas parodo sukauptą veiklos rezultatą ir užtikrina, kad po ataskaitų rinkinio sudarymo nebus užregistruota naujų ūkinių operacijų. Vis dėlto nustatyta atvejų, kai procesai vyko atvirkščiai – subjektų duomenys į konsolidavimo sistemą pateikti anksčiau, nei vadovas savo parašu patvirtino rinkinį, didžioji knyga uždaroma vėliau, nei parengtas rinkinys. Didžiosios knygos neuždarymą ir vadovo dar nepatvirtintų duomenų pateikimą į viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą laikome reikšmingais vidaus kontrolės trūkumais, sudarančiais prielaidas keisti apskaitos duomenis to laikotarpio, kurio finansinė atskaitomybė jau yra parengta ir patvirtinta įstaigos vadovo (ataskaitos 1 skyrius, 19 psl.);

SĄLYGINĖ NUOMONĖ DĖL VALSTYBĖS METINIŲ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO

Mes atlikome 2024 metų valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, kurį sudaro valstybės biudžeto pajamų plano vykdymo, valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo, valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo (pagal valstybės funkcijas), valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo (pagal ekonominę klasifikaciją), Vyriausybės rezervo panaudojimo, biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į valstybės biudžetą ir kitų lėšų, įstatymais, Vyriausybės nutarimais ir kitais teisės aktais skiriamų programoms finansuoti, panaudojimo, valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų ir kitų lėšų, skirtų savivaldybių biudžetams, panaudojimo, valstybės investicijų programos vykdymo,

valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo pagal programas, uždavinius, priemones, Vyriausybės skolinimosi, skolos ir garantuotos skolos limitų ataskaitos bei šio rinkinio aiškinamasis raštas, auditą.

Mūsų nuomone, išskyrus mūsų išvados skyriuje „Pagrindas pareikšti sąlyginę nuomonę dėl valstybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio“ apibūdintų dalykų poveikį, 2024 metų valstybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

PAGRINDAS PAREIKŠTI SĄLYGINĘ NUOMONĘ DĖL VALSTYBĖS METINIŲ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO

Nustatėme valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo 2024-12-31 ataskaitos (pagal ekonominę klasifikaciją) (forma Nr. 5) duomenų reikšmingų iškraipymų (detali informacija pateikta ataskaitos 2 skyriuje, 22 psl.): reikšminga išlaidų darbo užmokesčiui, prekių ir paslaugų, ilgalaikio turto, atsargų įsigijimui ir pan. dalis – 680,07 mln. Eur – suplanuojama ir parodoma netinkamame valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje.

Mes manome, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami sąlyginei nuomonei dėl valstybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pagrįsti.

PABRĖŽTINI DALYKAI DĖL VALSTYBĖS METINIŲ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO

Atkreipiame dėmesį į pastebėjimą, kuris neturi įtakos nuomonei, tačiau yra svarbus. Valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte nurodyta, kad asignavimų planas 2024 m. padidintas 598,6 mln. Eur (2023 m. buvo 982,6 mln. Eur). Valstybės biudžeto sudarymo ir vykdymo reguliavimas palieka galimybę persikirstyti Seimo patvirtintus asignavimus bei valstybės vardu skolintis ir pasiskolintus pinigus naudoti Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai viršijant Seimo patvirtintą bendrą Valstybės biudžeto rodiklių įstatymu patvirtintą asignavimų sumą. Ši praktika yra keistina, siekiant užtikrinti, kad valstybės biudžetas, kaip visuma ir tam tikros jo pozicijos, kiek jos patvirtinamos Seimo, būtų ir keičiamos ar peržiūrimos Seimo, ir nebūtų kitų įgaliojimų tai padaryti (ataskaitos 2 skyrius, 21 psl.).

VALSTYBĖS PAŽANGOS ATASKAITOJE PATEIKTI FINANSINIAI DUOMENYS

Mūsų nuomonės apie valstybės metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius neapima informacijos, pateiktos valstybės pažangos ataskaitoje, o nuomonė apie valstybės pažangos ataskaitą neteikiama. Atlikdami valstybės metinių ataskaitų rinkinio auditą turime perskaityti informaciją, pateiktą valstybės pažangos ataskaitoje, ir įvertinti, ar joje pateikti finansiniai duomenys atitinka valstybės metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis, ar nėra reikšmingai nesuderinti su mūsų per auditą įgytomis žiniomis arba kitaip reikšmingai iškraipyti. Jeigu remdamiesi atliktu darbu padarome išvadą, kad finansiniai duomenys yra reikšmingai iškraipyti, audito išvadoje turime nurodyti šį faktą.

Valstybės pažangos ataskaita pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą iki 2025-04-20 turėjo būti pateikta Valstybės kontrolei vertinti. 2025-04-25 gavome valstybės

pažangos ataskaitos projektinius duomenis ir iki audito išvados dėl valstybės metinių ataskaitų rinkinio teikimo Seimui valstybės pažangos ataskaitos negavome. Pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus išvada dėl nebaigtos rengti ataskaitos neteikiama (ataskaitos 4 skyrius, 26 psl.).

VADOVYBĖS ATSAKOMYBĖ UŽ VALSTYBĖS METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIUS

Lietuvos Respublikos finansų ministras yra atsakingas už valstybės metinių ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus bei valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą. Už žemesniojo lygio ataskaitų rinkinių sudarymą atsakingi asignavimų valdytojai ir ministrų valdymo sričių įstaigų, vykdančių atitinkamo asignavimų valdytojo programas, vadovai. Už valstybės pažangos ataskaitos parengimą yra atsakingas Vyriausybės kancleris kartu su finansų ministru.

AUDITORIAUS ATSAKOMYBĖ UŽ AUDITĄ

Auditą atlikome pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kurie apima tarptautinius audito standartus. Esame nepriklausomi nuo audituojamo subjekto pagal Valstybės kontrolės įstatymo, Valstybės kontrolės darbuotojų etikos kodeksą ir laikėmės kitų šiame kodekse nustatytų etikos reikalavimų.

Mūsų tikslas yra gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar valstybės 2024 metų finansinės ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai kaip visuma nėra reikšmingai iškraipyti dėl apgaulės ar klaidos, ir išleisti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, o ne garantija, kad reikšmingą iškraipymą, jeigu jis yra, visada galima nustatyti auditu, kuris atliekamas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Iškraipymai, kurių gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, laikomi reikšmingais, jeigu galima pagrįstai numatyti, kad atskirai ar kartu jie gali turėti didelės įtakos vartotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis finansinėmis ir biudžeto vykdymo ataskaitomis.

Išsamesnis auditoriaus atsakomybės apibūdinimas pateiktas Valstybės kontrolės interneto svetainėje (<https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Post/17790>). Šis apibūdinimas yra sudedamoji auditoriaus išvados dalis.

Valstybinio audito išvadą teikiame kartu su valstybinio audito ataskaita ir pridėdame audituotą valstybės metinių ataskaitų rinkinį.

Valstybės kontrolierė

Irena Segalovičienė